

تکنولوژی مرمت معماری

محمد منصور فلامکی

نشر فضا، ۱۳۸۷

شناخت به عنوان یکی از مهم‌ترین سرفصل‌های کار مرمتگران مطرح شده، از این رو مقوله‌هایی چون: ابزارهای شناخت، چگونگی دست یافتن به شناخت و چگونه به نمایش گذاشتن آن چه شناخته شده، به خصوص در مقوله‌ی مرمت معماری به عنوان موضوعی عمده رخ داده و به یاد محققان مرمت معماری می‌آورند که از ده نمونه معماری خوب مرمت شده‌ای که مستند هستند، شاید تنها یکی آن چه بوده و آن چه شده است را می‌نمایاند.

کتاب‌های ویژه مرمت معماری، تمامی آن چه مرمتگران کرده‌اند را نمی‌شناسانند زیرا نزد آنان، مسئله شناخت‌شناسی موضوع کار مرمتگران دانسته نمی‌شده است.

دانش مرمت معماری در کشورمان جوان می‌نماید. کتاب حاضر می‌تواند بیانگر بازتاب وضعیت این رشته در ایران باشد: از مقوله‌هایی که شناخته شده‌اند تا مطالبی که نو به نظر می‌رسند، نکته‌هایی که اصولی‌اند تا تکیه بر دیدگاه‌هایی که زمینه اصلی آن‌ها روش‌شناختی است، از معرفی مصداق‌هایی که بار جهانی یا ملی یافته‌اند تا دست یازیدن به معرفی مواردی که ثانوی‌اند و شواهدی که به دلیل ساختار کتاب به میان می‌آیند تا دریافت متن را تسهیل کنند... شاخص‌هایی هستند که وضعیت فعلی مرمت معماری را نشان می‌دهند، آن جایی که بار تکنولوژیک موضوع مطرح می‌شود.

هم‌چنین ساختار کتاب می‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای عمومی باشد: از جمله شرح موضوع اصلی کتاب یعنی تکنولوژی مرمت معماری، با توجه به دیدگاه‌ها و مجموعه‌های یافته‌های نظری و تجربی‌ای که در اختیار داریم، تکیه بر مصداق‌هایی که در تکامل یکدیگر اغلب در مرمت معماری رخ داده و به عنوان نکاتی که می‌توان به آن‌ها تکیه داشت به میان می‌آیند. نگاهی نظم یافته به سرفصل‌هایی که در مرمت معماری رخ می‌کنند و همچون رشته‌ای علمی نزد دانشگاه‌ها موضوع پژوهش و آموزش قرار می‌گیرند، تکیه بر مطالبی که با ریاضی - فیزیک دارند و از راه دانش مکانیک به مقوله معماری و مرمت ساختارهای دگرگون شونده می‌آیند، مهم است. آسیب‌های زاده از عوامل بیرونی و فرسایش‌پذیر از درون که در مقوله باز زنده سازی بناها به میان می‌آیند شناخته شده، این جا به ابعادی دگر مطرح می‌شوند. از این رو در پایان کتاب، به میدان آوردن دوباره برخی از سرفصل‌های اصلی تکنولوژی مرمت معماری - و پرداختن به سه‌تای آن‌ها از میان رده‌های متفاوت اقداماتی که در مرمت معماری، همه جا، روی میز کار مرمتگران قرار می‌گیرند، جمع‌بندی و ارائه می‌شوند.

هم‌چنین به منظور نشان دادن طیف گسترده‌ای از نارسایی‌ها، فرسایش‌ها، دگرشدن‌ها و ویرانی‌هایی که در بناهای معمر مسأله‌ساز می‌شوند، به بنایی مفروض عنایت شده و آن را به مثابه موجودیتی که پذیرنده طیفی نظم یافته از آسیب‌ها و فرسایش‌ها و تغییر شکل‌های موضعی و ساختاری گشته... معرفی شده است.

کتاب در ۵ فصل و سه پیوست ارائه شده است:

- جایگاه تکنولوژی در مرمت بناهای تاریخی
- مرمت معماری، به نگاه آروینی: سه تجربه برگزیده در گستره‌ی مرمت معماری
- دگر شدن ماده و تکنولوژی ساختار معماری
- آسیب‌شناسی معماری؛ پدیده‌ها و دگرگونی‌ها، شناخت ویژگی‌های سنگ - چوب - خشت
- عامل‌ها و پدیده‌های آسیب‌شناسی معماری، نارسایی‌ها و چاره‌ها
- پیوست نخست: رطوبت در بناهای ارزشمند تاریخی: دشواری‌ها و چاره‌ها
- پیوست دوم: نظام بی‌ساختی در بناها - آسیب‌ها و چاره‌ها
- پیوست سوم: دگرگونی‌های ساختاری معماری: دشواری‌ها و چاره